BLOM ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

Quickscan Natuur Rijksstraatweg ong. te Elst

Oriënterend onderzoek natuur in het kader van de Omgevingswet

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2024-0325
Datum:	12 mei 2025 (herzien)
Samensteller:	
Collegiale toets:	
Opdrachtgever:	Ingenious Living B.V.
Contactpersoon:	

Disclaimer
Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

Samenvatting 4

1 Inleiding 5

1.1 Planlocatie 6

1.2 Beoogde ruimtelijke ingreep 7

2 Methode 8

2.1 Uitvoering onderzoek 8

2.2 Houdbaarheid en toepassing 8

3 Beoordeling 9

3.1 Soortenbescherming 9

3.2 Specifieke zorgplicht Soorten 15

3.3 Gebiedsbescherming 17

3.4 Houtopstanden 19

4 Conclusie en vervolg 20

4.1 Conclusie 20

4.2 Uitvoerbaarheid 20

4.3 Vervolgstappen en maatregelen 20

Samenvatting

Aan de Rijksstraatweg ong. te Elst (provincie Utrecht) zijn diverse percelen gelegen waaronder twee gazon percelen, een moestuin, bosschage en dierenweide. De initiatiefnemer is voornemens op de bestaande percelen 22 woningen te bouwen. De beoogde ruimtelijke ingreep is getoetst aan het onderdeel Natuur onder de Omgevingswet. In onderstaande tabellen wordt weergegeven welke functies en effecten zijn beoordeeld, en welke vervolgstappen en maatregelen worden geadviseerd.

Soortgroep	Bescherming	Mogelijke functie	Vervolgstap (H4.3)
Planten		Geen	n.v.t.
Grondgebonden zoogdieren		Geen	n.v.t.
Vleermuizen		Geen	n.v.t.
Amfibieën		Geen	n.v.t.
Reptielen		Geen	n.v.t.
Vissen		Geen	n.v.t.
Insecten en andere ongewervelden		Geen	n.v.t.
Vogels (cat. 1 t/m 4)		Geen	n.v.t.
Vogels (Algemeen en cat. 5)		Geen	n.v.t.

Gebiedsbescherming	Afstand	Mogelijke effecten	Vervolgstap (H4.3)
Natura 2000	50 m	Stikstof	Stikstofonderzoek
Natuurnetwerk Nederland	50 m	Geen	n.v.t.
Groene Contour	3,3 km	Geen	n.v.t.
Weidevogelkerngebied	23 km	Geen	n.v.t.

Houtopstanden	Onderdeel	Uitzondering	Vervolgstap (H4.3)
Eenheid van >1000 m^2	Afwezig	n.v.t.	n.v.t.
Bomenrij van >20 bomen	Afwezig	n.v.t.	n.v.t.

Zorgplicht	Vervolgstap (H4.4)
Algemene zorgplicht	Ja
Specifieke zorgplicht soorten	Ja
Specifieke zorgplicht Natura 2000-gebieden	n.v.t.
Specifieke zorgplicht houtopstanden	n.v.t.

1 Inleiding

Aan de Rijksstraatweg ong. te Elst zijn diverse percelen gelegen waaronder twee gazon percelen, een moestuin, bosschage en dierenweide. De initiatiefnemer is voornemens op de bestaande percelen 22 woningen te bouwen. Ten behoeve van de woningbouw zullen bomen gekapt worden. Het vigerende plan voorziet reeds in de beoogde ruimtelijke ingreep en hoeft derhalve niet te worden gewijzigd.

De beoogde ruimtelijke ingreep heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna (soortenbescherming), beschermde natuurgebieden (gebiedsbescherming) en/of beschermde houtopstanden. Ten behoeve van de beoogde ruimtelijke ingreep geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijke effecten van de ruimtelijke ingreep daarop.

Ingenious Living B.V. begeleidt de ruimtelijke procedure en heeft Blom Ecologie verzocht de planlocatie te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde soorten, gebieden en houtopstanden. Vervolgens wordt getoetst of de beoogde ruimtelijke ingreep uitvoerbaar is in het kader van natuurwetgeving en/of provinciaal beleid.

Onderzoeksdoelen

- Welke beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig op de planlocatie en welke negatieve effecten kunnen optreden als gevolg van de beoogde ruimtelijke ingreep?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van provinciaal aangewezen beschermde gebieden?
- Leidt de beoogde ruimtelijke ingreep tot kap van beschermde houtopstanden?
- Dienen er vervolgstappen in het kader van natuurwetgeving en/of provinciaal aangewezen beschermde gebieden te worden genomen, en zo ja, welke?

Figuur 1.1 De planlocatie is gelegen aan de Rijksstraatweg ong. te Elst en bestaat uit twee percelen met een gazon (1 en 2), welke worden gescheiden door een struweel en toegangsweg. Verder is op de planlocatie een bosschage (3) en dierenweide (4) aanwezig.

1.1 Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Rijksstraatweg ong. te Elst (figuur 1.2). De planlocatie bestaat uit diverse percelen. Aan de zuidkant is een gazon gelegen met een toegangsweg. Ten noorden van het gazon is een ander perceel gelegen dat een gazon betreft. De twee percelen worden van elkaar gescheiden door een struweel en de toegangsweg. Ten westen van het noordelijk gelegen gazon is een bosschage gelegen. Ten westen van de bosschage is een dierenweide aanwezig met omliggende groenstrook. In de dierenweide staat een schuurtje voor de dieren, welke gesloopt zal worden. De schuur is opgebouwd uit houten planken met een damwandplaten dak. De dakrand is afgewerkt met een windveer. In de ruimtelijke ingreep zullen bomen gekapt worden. Deze zullen gekapt worden in de beoogde ruimtelijke ingreep. In figuur 1.3 en bijlage 1 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de planlocatie en de directe omgeving hiervan.

Figuur 1.2 De planlocatie (rood omkaderd) is gelegen aan de Rijksstraatweg ong. te Elst.

Figuur 1.3 Fotografische indruk van de omgeving van de planlocatie.

De planlocatie is aan de zuidkant van het stedelijk gebied van Elst gelegen waardoor de directe omgeving enerzijds wordt gekenmerkt door het stedelijk gebied van Elst en anderzijds door de uiterwaarden van de Nederrijn (gelegen op circa 300 m afstand van de planlocatie). Aan de oostkant van de planlocatie is een begraafplaats gesitueerd en aan de westkant een supermarkt. Op een afstand van circa 900 m van de planlocatie is het Amerongse bos gelegen dat onderdeel uitmaakt van de Utrechtse Heuvelrug. De planlocatie is gelegen aan de N225 (Rijksstraatweg). De dichtstbijzijnde snelwegen (A12 en A15) zijn gelegen op circa 7 km afstand van de planlocatie.

1.2 Beoogde ruimtelijke ingreep

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft het bouwrijp maken van de planlocatie ten behoeve van woningbouw. Het plan is om 14 sociale huurappartementen, 7 levensloopbestendige woningen en één vrijstaande woning te bouwen. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- slopen van schuur in dierenweide: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- kappen van bomen: kapwerkzaamheden en afvoer hout;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

Figuur 1.4 Visuele representatie van de beoogde situatie (bron: Ingenious Living).

2 Methode

Dit oriënterend onderzoek verkent de relevante vakgebieden met betrekking tot de Omgevingswet onderdeel natuur. Hierbij wordt een beoordeling gegeven van de aanwezigheid van specifieke potentie voor beschermde flora en fauna op de planlocatie, de betekenis van de planlocatie voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. Dit onderzoek bestaat uit een veldbezoek en raadpleging van externe bronnen. De reikwijdte bestaat uit de Omgevingswet en de provinciale omgevingsverordening. Zie voor het juridisch kader bijlage 2 van dit rapport.

2.1 Uitvoering onderzoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige flora en fauna. Op basis van dit veldbezoek wordt een inschatting gemaakt omtrent de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Tijdens het veldbezoek is de planlocatie nauwkeurig onderzocht, waarbij ook gelet werd op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 5 maart 2024 en is uitgevoerd door . De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; regen, 8/8 bewolkt, 8° Celsius en windkracht 1-2 (Bft).

Vaak zijn er al gegevens bekend over een planlocatie en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). In de NDFF wordt hierbij een zoekgebied met straal van circa 2 km aangehouden rondom de planlocatie. Afhankelijk van het karakter en ligging van de planlocatie kan een afwijkende afstand aangehouden worden. De NDFF is geraadpleegd op d.d. 18 maart 2024. Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en biedt daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

In het kader van de Omgevingswet is door BIJ12 de Beschermde Soorten Indicator (BeSI) ontwikkeld. De indicator geeft per locatie de te verwachten soorten en effecten op verblijfplaatsen en leefgebied. Tot dusver blijken de resultaten van de BeSI ontoereikend, er wordt geen volledig beeld van de te verwachten soorten en effecten verkregen. Blom Ecologie volgt de ontwikkeling van de BeSI nauwgezet en zal de indicator toepassen indien de BeSI toereikend is. Momenteel biedt de NDFF het meest complete inzicht in de verspreiding van soorten. Ten behoeve van voorliggende quickscan is de BeSI niet geraadpleegd.

2.2 Houdbaarheid en toepassing

De beoogde ruimtelijke ingreep wordt getoetst aan de actuele wetgeving en provinciale verordening. Een quickscan Natuur heeft een houdbaarheid van 3 jaar, mits binnen deze periode de omstandigheden op de planlocatie, de wetgeving en de provinciale verordening niet wezenlijk veranderen.

3 Beoordeling

3.1 Soortenbescherming

Op basis van het veldbezoek en de bureaustudie wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de directe omgeving daarvan voor het voorkomen van soorten is, en welke effecten daarop te verwachten zijn ten gevolge van de beoogde ruimtelijke ingreep. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.

Planten

Binnen een straal van 2 km van de planlocatie is het voorkomen bekend van de volgende beschermde planten: dreps en korensla (NDFF 2019-2024).

Dreps groeit op zonnige plaatsen met een kalkarme, matig voedselrijke grond. De soort groeit op akkers, spoorwegen en braakliggende terreinen. Dreps is op circa 920 m afstand van de planlocatie waargenomen, buiten stedelijk gebied (NDFF 2019-2024). Korensla groeit met name op kalkarme, zure zandgrond met een matige voedselrijkdom. De soort groeit met name op akkers, maar kan ook op braakliggende terreinen worden waargenomen. Korensla is op circa 1,1 km afstand van de planlocatie waargenomen op akkers (NDFF 2019-2024). De planlocatie bestaat uit diverse percelen waaronder gazon, een bosschage en dierenweide. De percelen met gazon worden onderhouden door te maaien. De dierenweide is voorzien van gras, dat kort gehouden wordt door geiten. De bosschage bestaat uit bomen en struiken, waardoor er veel schaduw is en geen open plekken zijn. Derhalve heeft de planlocatie geen geschikte groeiomstandigheden voor dreps en korensla. Voorkomen van dreps en korensla op de planlocatie is gezien bovenstaande uitgesloten.

Ter plaatse van de planlocatie is slechts sprake van inheemse of aangeplante planten zonder beschermde status. Enkele waargenomen soorten betreffen: gewoon speenkruid, madelief, paarse dovenetel en zachte ooievaarsbek. De planlocatie is volledig onverhard. Op het terrein zijn diverse bomen en struiken aanwezig. Enkele waargenomen soorten betreffen: hulst, laurierkers, tamme kastanje, taxus en zomereik. De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot aantasting van beschermde en/of kwetsbare vegetatie. Gelet op de functie, ligging en het gebruik van het perceel in relatie tot de habitatpreferentie van kwetsbare en zeldzame soorten wordt de aanwezigheid hiervan niet verwacht. Daarnaast zijn beschermde planten niet aangetroffen gedurende het veldbezoek, voor zover deze zichtbaar zijn gedurende de winterperiode. Hiermee kan worden uitgesloten dat er sprake is van het opzettelijk vernielen van beschermde planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende zoogdieren: bever, boommarter, bosmuis, bruine rat, bunzing, damhert, das, dwergmuis, egel, haas, huismuis, huisspitsmuis, konijn, mol, ree, rode eekhoorn, rosse woelmuis, steenmarter, veldmuis, vos, wezel en woelrat (NDFF 2019-2024). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: bever, boommarter, damhert, das, rode eekhoorn en steenmarter. Per 1 september 2024 geldt dat de vrijstelling voor konijn komt te vervallen. Om deze reden wordt ook een beoordeling voor het konijn gemaakt.

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van (beschermde) zoogdieren, zoals holen, pootafdrukken of uitwerpselen.

De bever komt voor in het overgangsgebied tussen land en water. Op de oevers is de aanwezigheid van goed bereikbare bomen en struiken een vereiste. De bever is op circa 400 m afstand van de planlocatie waargenomen. De waarnemingen van de bever beperken zich tot de Nederrijn en uiterwaarden (NDFF 2019-2024). Op of rondom de planlocatie zijn geen watergangen aanwezig.

Om deze reden vormt de planlocatie geen geschikt leefgebied voor de bever. Het voorkomen van de bever op de planlocatie is uitgesloten.

De boommarter leeft in verschillende typen bossen en kan ook voorkomen in (stads)parken. De soort maakt gebruik van flinke boomholten, roofvogel- en eekhoornnesten en holen van dassen en konijnen om in te rusten. De boommarter is op circa 1,7 km afstand van de planlocatie waargenomen in het Amerongse bos (NDFF 2019- 2024). De rode eekhoorn leeft in en nabij bossen. De soort maakt zijn nesten in bomen, op minstens 5 m hoogte. De rode eekhoorn is op circa 580 m afstand van de planlocatie waargenomen (NDFF 2019-2024). De planlocatie bestaat uit diverse percelen waarvan één perceel een bosschage betreft. Daarnaast zijn er diverse groenstructuren met bomen aanwezig op de planlocatie. In de bomen zijn geen geschikte verblijfplaatsen, zoals eekhoorn- of roofvogelnesten aangetroffen. Tevens zijn er geen rustplaatsen als konijnen- en dassenholen aangetroffen waar de boommarter van gebruik kan maken om te rusten. De groenstructuren op de planlocatie staan niet in verbinding met andere groenstructuren in de omgeving waardoor de planlocatie een geïsoleerde ligging kent. Om bovenstaande redenen is aanwezigheid van de boommarter en rode eekhoorn op de planlocatie uitgesloten.

Het damhert leeft met name in lichte loofbossen en gemengde bossen. Oudere bossen met een dichte onderbegroeiing hebben de voorkeur. De dichtstbijzijnde waarneming van het damhert is bekend op circa 1,5 km afstand van de planlocatie. Het damhert is alleen buiten stedelijk gebied waargenomen (NDFF 2019-2024). De planlocatie bestaat uit twee gazon percelen, een bosschage en een dierenweide. Op of rondom de planlocatie is geen sprake van bos, wat de planlocatie ongeschikt maakt als leefgebied van damherten. Derhalve is het voorkomen van het damhert op de planlocatie uitgesloten.

Dassen hebben de voorkeur voor gebieden met een combinatie van verschillende habitattypen. Dit zijn voornamelijk kleinschalige akker- en weidelandschappen met voldoende houtwallen, bosjes, singels en heggen. Belangrijk voor de das is dat er genoeg voedsel is, de grond goed vergraafbaar is en het gebied weinig wordt verstoord. De das is op circa 1,4 km van de planlocatie waargenomen. De waarnemingen van de das zijn van buiten het stedelijk gebied (NDFF 2019-2024). Hoewel de planlocatie afwisseling biedt in structuur, is de planlocatie niet geschikt als leefgebied voor de das, zeker ook vanwege de geïsoleerde ligging. Op de planlocatie is geen vergraafbare zandgrond aanwezig en er is sprake van een hoge mate van verstoring door de aanwezigheid van een drukke weg en supermarkt naast de planlocatie. Om bovenstaande redenen is het voorkomen van de das op de planlocatie uitgesloten.

Konijnen hebben de voorkeur voor halfopen landschappen, zoals tuinen en bosranden. Belangrijk is dat de leefomgeving voorzien is van goed vergraafbare zandgrond, zodat de konijnen holen kunnen graven. De dichtstbijzijnde waarneming van het konijn is bekend op circa 40 m afstand van de planlocatie (NDFF 2019-2024). De planlocatie heeft afwisselende structuren waardoor sprake is van een halfopen landschap. Op de planlocatie zijn geen graafsporen of konijnenholen aangetroffen. Het is niet uitgesloten dat konijnen de planlocatie bij tijd en wijle passeren gezien de afstand van de waarneming. Er is geen sprake van vaste verblijfplaatsen van konijnen op de planlocatie en in de omgeving zijn voldoende alternatieve foerageermogelijkheden aanwezig, zoals de uiterwaarden van de Nederrijn of tuinen. Gezien bovenstaande is het uitgesloten dat de beoogde ruimtelijke ingreep leidt tot aantasting van essentieel leefgebied van het konijn.

De steenmarter leeft met name in kleinschalige parklandschappen. Steenachtige biotopen en schuilplaatsen hebben voor de soort de voorkeur. De aanwezigheid van structuren als heggen, bosjes, greppels en bermen zijn van belang voor het foerageren van de soort. De steenmarter is op circa 950 m afstand van de planlocatie waargenomen, buiten stedelijk gebied (NDFF 2019-2024). Binnen de bebouwde kom van Elst zijn geen waarnemingen bekend van de steenmarter. De soort bevindt zich met name aan de rand van het stedelijk gebied, waar de omgeving beter past bij het leefgebied van de steenmarter. De planlocatie ligt geïsoleerd binnen de bebouwde kom en rond de planlocatie treedt veel menselijke verstoring op. Op de planlocatie is geen steenachtige bebouwing aanwezig waar de steenmarter gebruik van kan maken, maar wel steen- en takkenhopen. Op de planlocatie zijn echter kippen aanwezig. Deze kippen lopen in een kippenren welke omheind is met een hek van circa 1 m hoog, waarbij de bovenzijde van de ren open is.

De relatief eenvoudige bescherming van de kippen, duidt erop dat de eigenaren van de kippen geen last hebben van marters of andere roofdieren. Tevens zijn geen prooiresten of andere sporen van marterachtigen op de planlocatie aangetroffen. Om bovenstaande redenen is aanwezigheid van de steenmarter op de planlocatie uitgesloten.

Door vorengenoemde is het uitgesloten dat er sprake is van een essentiële functie op de planlocatie voor soorten van de Habitatrichtlijn en niet vrijgestelde andere soorten. Op en rondom de planlocatie zijn geen holen, nesten of sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van beschermde zoogdiersoorten die buiten de vrijstelling van de provinciale Omgevingsverordening vallen. Er is ten aanzien van grondgebonden zoogdieren geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen.

Vleermuizen

Binnen een straal van 2 km is het voorkomen bekend van de volgende vleermuissoorten: gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis (NDFF 2019-2024). Onder de Habitatrichtlijn zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen beschermd (Bal art. 11.46). Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren en spleten en/of structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat. Ongeacht de mogelijke aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen kunnen vleermuizen gebruikmaken van de planlocatie tijdens vliegbewegingen en foerageeractiviteiten. Hier dienen in het kader van de algemene zorgplicht mogelijk maatregelen genomen te worden (zie H4.3).

Op de planlocatie zijn alle bomen geïnspecteerd op de aanwezigheid van boomholten, loshangende bastdelen, scheuren, spleten of andere openingen welke kunnen dienen als verblijfplaats. In de bomen op en nabij de planlocatie is één boom met boomholten aangetroffen. Deze boomholten zitten hoog in de kruin van de boom en er staan bomen dicht op elkaar, waardoor de boomholten geen geschikte aanvliegroute hebben. Daarnaast zijn de openingen groot en zijn er meerdere openingen bij elkaar wat leidt tot veel tocht en regeninval. In de beoogde ruimtelijke ingreep wordt de boom gekapt, maar gezien de boom niet geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen resulteert de ontwikkeling niet in het wegnemen van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen.

De te slopen geitenschuur is nauwkeurig geïnspecteerd op de aan- dan wel afwezigheid van potentiële verblijfplaatsen en geschikte invliegopeningen. De schuur is opgebouwd uit houten planken met een damwandplaten dak. De dakrand is afgewerkt met een windveer. Onder de damwandplaten is geen dakbeschot aanwezig. Gezien de minimalistische opbouw van de geitenschuur is deze niet voorzien van geschikte wegkruipplekken voor vleermuizen. Wegens het ontbreken van muren met toegankelijke spouw, dakruimte of andere wegkruipplekken is het voor vleermuizen onmogelijk om in de schuur een geschikte verblijfplaats te vinden. Het is uit te sluiten dat de bebouwing op de planlocatie gebruikt wordt door vleermuizen die in bebouwing leven, zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis.

Hoewel het uitgesloten is dat vleermuizen de planlocatie gebruiken als verblijfplaats, bestaat de mogelijkheid dat vleermuizen de planlocatie gebruiken als foerageergebied en/of vliegroute. De planlocatie kan dienen als foerageergebied voor vleermuizen. In de omgeving zijn echter voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig, zoals de graslanden en bosschages in de uiterwaarden van de Nederrijn.

De planlocatie is geen onderdeel van een essentiële vliegroute. Essentiële vliegroutes worden volgens jurisprudentie als volgt gedefinieerd: “Onder een essentiële vliegroute wordt verstaan een vliegroute die van wezenlijk belang is als er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats een essentieel foerageergebied te bereiken of omvliegen vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats naar een essentieel foerageergebied via een alternatieve route teveel energie kost. (…)” (zie ECLI:NL:RVS:2018:12 en ECLI:NL:RVS:2019:2169). In de situatie aan de Rijksstraatweg ong. te Elst, is geen sprake van een essentiële vliegroute vanwege de volgende punten:

Ten eerste zijn in de directe omgeving van de planlocatie voldoende alternatieve vliegroutes beschikbaar. Direct ten oosten van de planlocatie is een begraafplaats gelegen. De route over deze begraafplaats biedt dezelfde randvoorwaarden als de route over de planlocatie.

Aangezien deze route volledig parallel loopt met de route over de planlocatie, is dit een goede alternatieve route. Door de aanwezigheid van een alternatieve route, is de route op de planlocatie niet essentieel.

Ten tweede zijn op de planlocatie geen directe lijnvormige structuren aanwezig. In de omgeving van de planlocatie zijn lijnvormige structuren aanwezig, zoals bebouwing en de haag langs de begraafplaats. Daarenboven blijft een lijnvormige structuur ten noorden behouden in de vorm van een rij bomen. Vanwege de aanwezigheid van voldoende alternatieve oriëntatiepunten in de omgeving van de planlocatie, kan de planlocatie niet geclassificeerd worden als essentiële vliegroute.

Als laatste heeft de donkerte van de planlocatie geen sterk toegevoegde waard aangezien de locatie vrij geïsoleerd is gelegen en vliegroutes voor alsnog over (sterk) verlichte delen, zoals pleinen en bebouwing, zullen lopen om omliggende verblijfplaatsen te bereiken. De naastgelegen begraafplaats kan dienstdoen als alternatief donker gedeelte, waarover vleermuizen kunnen vliegen. In figuur 3.1 zijn alternatieve vliegroutes weergegeven.

Uit een grootschalig onderzoek uitgevoerd om vliegroutes in kaart te brengen is een andere essentiële vliegroute binnen Elst aangetoond (Janssen, 2011). Deze vliegroute verbindt ook daadwerkelijk foerageergebieden en heeft daarom een belangrijke functie. In dit 3 jaar lange onderzoek is geen vermelding van een vliegroute ter hoogte van de planlocatie opgenomen wat in lijn is met de bovenstaande argumentatie. Het is dus uitgesloten dat er een essentiële vliegroute op de planlocatie aanwezig is.

Figuur 3.1 Mogelijke alternatieve vliegroutes rondom de planlocatie.

Amfibieën

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende amfibieënsoorten: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en rugstreeppad (NDFF 2019-2024). Voor de rugstreeppad geldt dat deze beschermd is en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

De rugstreeppad is een pionierssoort. De soort komt voornamelijk voor in gebieden met vergraafbare grond, met name zandgrond. Onder andere duingebieden, open heideterreinen en braakliggende bouwterreinen vormen het habitat van de rugstreeppad. Het voortplantingswater is ondiep. De rugstreeppad is op circa 1 km afstand van de planlocatie waargenomen, buiten stedelijk gebied (NDFF 2019-2024). Momenteel wordt het voorkomen van de rugstreeppad op de planlocatie niet verwacht wegens het ontbreken van functioneel leefgebied in de vorm van vergraafbaar zand, ondiepe poeltjes of geschikte overwinteringslocaties. Desalniettemin kan de rugstreeppad opduiken wanneer zandige terreinen ontstaan tijdens graaf- en bouwwerkzaamheden (bijlage 3). Om spontane kolonisatie van de rugstreeppad te voorkomen dienen enkele maatregelen genomen te worden (zie H4.3).

Amfibieën leven zowel in een aquatisch als terrestrische omgeving. Deze omgevingen betreffen voortplantingswater, foerageergebieden en overwinteringsstructuren. Deze habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen. Op de planlocatie zijn voldoende overwinteringsstructuren aanwezig door de aanwezigheid van takken- en steenhopen. Deze overwinteringsstructuren zijn echter niet geschikt voor amfibieën doordat in de nabije omgeving geen voortplantingswateren aanwezig zijn. Er is ten aanzien van amfibieën geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen.

Reptielen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende inheemse reptielen: hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang en zandhagedis (NDFF 2019-2024). Voor alle inheemse reptielen geldt dat deze beschermd zijn en geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

De hazelworm leeft met name in bos- en heidegebieden, struwelen en tuinen. Het belangrijkste is dat er een laag doodplantmateriaal en hout aanwezig is, zodat de soort kan schuilen. De dichtstbijzijnde waarneming van de hazelworm is bekend op 1,2 km afstand van de planlocatie (NDFF 2019-2024). De levendbarende hagedis leeft in bossen, graslanden, bermen en duinen. Hoogveen en heide vormen de voorkeurshabitattypen van de soort. De levendbarende hagedis is waargenomen in bosgebied op een afstand van circa 960 m van de planlocatie (2019-2024). De ringslang is aan waterrijke gebieden gebonden. De soort jaagt in en in de buurt van water. Het voedsel bestaat voornamelijk uit amfibieën. Broeihopen bestaan uit hopen organisch materiaal welke opwarmen. De dichtstbijzijnde waarneming van de ringslang is bekend op circa 450 m van de planlocatie (NDFF 2019-2024). De zandhagedis komt voor in heideterreinen, duingebieden en open plekken in bossen met zandige ondergrond. Een mozaïek van grassen en heide, afgewisseld door locaties met open zand is voor de zandhagedis ideaal. De dichtstbijzijnde waarneming van de zandhagedis is bekend op circa 1 km afstand van de planlocatie (NDFF 2019-2024). De waargenomen reptielsoorten zijn allen buiten stedelijk gebied waargenomen. De planlocatie is gelegen te midden van stedelijk gebied en kent een geïsoleerde ligging. De groenstructuren van de planlocatie zijn niet verbonden met andere groenstructuren. Verder is er een hoge mate aan verstoring rondom de planlocatie door onder andere een drukke weg en supermarkt welke naast de planlocatie zijn gelegen. Reptielen zijn over het algemeen verbonden aan structuurrijke en weinig verstoorde biotopen als heidevelden, bosgebied en natuurlijke oevers. Door de afwezigheid van structuurrijke biotopen en de hoge mate van menselijke verstoring is het voorkomen van beschermde reptielen zoals de hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang en zandhagedis binnen het plangebied uitgesloten.

Er is ten aanzien van reptielen geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen.

Vissen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid van beschermde vissoorten niet bekend (NDFF 2019-2024). Op de planlocatie en binnen de invloedssfeer van de beoogde ruimtelijke ingreep bevindt zich geen oppervlaktewater. Er is ten aanzien van vissen geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen.

Insecten en andere ongewervelden

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de grote vos (NDFF 2019-2024). De teunisbloempijlstaart is niet waargenomen binnen een straal van 2 km in de afgelopen 5 jaar. Echter is de soort de laatste jaren flink in opmars en reikt zijn verspreidingsgebied inmiddels ten zuidoosten van de lijn Rotterdam – Zwolle.

Het betreft een zwervende soort waardoor deze lastig waar te nemen is waardoor waarnemingen in de NDFF aannemelijk ontbreken. Derhalve wordt deze soort ook meegenomen in de beoordeling.

De grote vos is een zwervende dagvlinder welke gebonden is aan bosrijke gebieden. Waardplanten van de soort zijn iep, zoete kers en diverse wilgensoorten. De grote vos is waargenomen op circa 1,2 km afstand van de planlocatie (NDFF 2019-2024). Op de planlocatie is een bosschage aanwezig met diverse boomsoorten. Onder de boomsoorten bevinden zich waardplanten van de grote vos, namelijk bomen uit het geslacht *Prunus* (mogelijk zoete kers). De planlocatie vormt echter geen bosgebied en de directe omgeving betreft stedelijk gebied. Ten noorden van het stedelijk gebied van Elst is een groot bosgebied gelegen, dat geschikt is voor de grote vos. De planlocatie ligt geïsoleerd; de bomen op de planlocatie staan niet in verbinding met andere bomen/groenstructuren welke doorgang bieden tot een bosgebied. Dit maakt de planlocatie ongeschikt voor de grote vos. Derhalve is het voorkomen van de grote vos op de planlocatie uitgesloten.

De teunisbloempijlstaart komt met name voor op open, warme plekken. Dit zijn met name braakliggende en ruderale terreinen. De teunisbloempijlstaart is een warmte minnende soort welke door klimaatverandering steeds vaker wordt waargenomen in Nederland. (Middelste) teunisbloem, (harig) wilgenroosje, basterdwederik en grote kattenstaart vormen de waardplanten van de teunisbloempijlstaat. De percelen met gazon en de dierenweide worden goed onderhouden. Het gazon wordt kort gehouden door te maaien en de dierenweide wordt begraasd door geiten. De bosschage is voorzien van bomen en struiken waardoor dit deel van de planlocatie met name voorzien is van schaduw. Vanwege het onderhoudsbeeld van het gazon en de dierenweide en de schaduw in de bosschage en de afwezigheid van braakliggend terrein, is het voorkomen van de teunisbloempijlstaart op de planlocatie uitgesloten.

Op de planlocatie zijn geen plantensoorten aangetroffen die specifiek voor een beschermde ongewervelde een waardplant vormen, voor zover deze plantensoorten gedurende de winterperiode zichtbaar zijn. Ook is er geen sprake van oud hout, zure vennetjes of andere specifieke omstandigheden die duiden op de mogelijke aanwezigheid van beschermde insecten of andere ongewervelden. Er is ten aanzien van insecten en andere ongewervelden geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen.

Vogels

Op de planlocatie en de directe omgeving hiervan zijn tijdens het veldbezoek de volgende soorten waargenomen: boomkruiper, houtduif, koolmees, merel en roodborst. Gedurende het veldbezoek is een potentieel duivennest aangetroffen. Binnen een straal van 100 meter van de planlocatie is vastgestelde aanwezigheid van nestlocaties van jaarrond beschermde vogels niet bekend (NDFF 2019-2024).

Vogels - Jaarrond beschermde nestlocaties (cat. 1 t/m 4)

Huismussen zijn sterk geassocieerd met mensen. De nestplaats is in de regel gebonden aan bebouwing. Voor zijn voedsel is de huismus sterk afhankelijk van wat de mens hem al dan niet bewust biedt. Deze voedselbron moet continu aanwezig zijn. De huismus heeft een sterke binding met mensen en komt tot broeden in of tegen gebouwen in dorpen en steden, in en bij boerderijen, maneges, kinderboerderijen en andere vormen van bebouwing in het landelijk gebied. Op plekken waar menselijke bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen zijn meer huismussen dan op plekken waar geen groen aanwezig is (BIJ12 Kennisdocument Huismus, 2023).

De gierzwaluw heeft als oorspronkelijk rotsbewoner de rotsen ingeruild voor bebouwing. De soort broedt daardoor hoofdzakelijk in stedelijk gebied in donkere holtes van ventilatieschachten, spleten in muren en onder (pannen)daken (BIJ12 Kennisdocument Gierzwaluw, 2023). Op de planlocatie is alleen een dierenschuurtje aanwezig betreffende bebouwing. Het schuurtje is opgebouwd uit houten planken met een damwandplaten dak zonder dakbeschot.

Door de afwezigheid van een dakbeschot is voor huismussen en gierzwaluwen niet mogelijk om een nest te maken onder de damwandplaten. Doordat het schuurtje is opgebouwd uit houten planken welke op elkaar aansluiten, zijn er geen andere geschikte openingen aanwezig voor de gierzwaluw of huismus om een nest te maken. Het voorkomen van nestlocaties van huismus en gierzwaluw op de planlocatie kan derhalve uitgesloten worden. De beoogde ruimtelijke ingreep leidt tot het verwijderen van groene delen. In de directe omgeving van de planlocatie zijn gebouwen aanwezig welke mogelijk geschikt zijn als nestlocatie voor de huismus.

De beoogde ruimtelijke ingreep leidt tot aantasting van groene delen. In de omgeving van de planlocatie zijn alternatieve groenstructuren aanwezig zoals tuinen waar huismussen van gebruik kunnen maken. Daarnaast is de huismus tijdens het veldbezoek en in de afgelopen vijf jaar (NDFF 2019-2024) niet waargenomen op de planlocatie. De beoogde ruimtelijke ingreep resulteert derhalve niet in afname van essentieel leefgebied. Van aantasting van nestlocaties en essentieel leefgebied van de huismus en gierzwaluw is derhalve geen sprake.

De schuur is niet toegankelijk voor uilen. Er zijn geen grote nesten of horsten aangetroffen in de bomen op en rondom de planlocatie. De aanwezigheid van in bebouwing en bomen broedende soorten als buizerd, kerkuil, steenuil, sperwer en ransuil kan uitgesloten worden. De planlocatie dient mogelijk als foerageergebied voor roofvogels en uilen. In de omgeving van de planlocatie zijn echter voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig zoals de uiterwaarden van de Nederrijn. Er is op de planlocatie geen sprake van essentieel leefgebied voor roofvogels en uilen.

Er is wat betreft vogels met jaarrond beschermde nesten geen sprake van het vangen of doden van individuen, het wegnemen van rust- of nestplaatsen, of het wegnemen van structuren die essentieel zijn in het functioneren van rust- of nestplaatsen.

Vogels - Algemene broedvogels en cat. 5

De planlocatie voorziet in beperkt voedselaanbod en structuurrijke schuilgelegenheden voor algemene soorten. De struiken, bomen en bebouwing vormen voor algemene broedvogels zoals merel, duiven en kleine zangvogels geschikte nestlocaties. Tijdens het veldbezoek is een potentieel duivennest aangetroffen. Gedurende het broedseizoen zijn de nesten en de functionele leefomgeving van voornoemde soorten beschermd. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden en betreft indicatief de periode 15 maart t/m 15 juli. Ten aanzien van algemene broedvogels en categorie 5 soorten kunnen de kap- en sloopwerkzaamheden worden opgestart buiten het broedseizoen en/of na het ongeschikt maken van de planlocatie. Indien de beoogde werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige.

Exoten

Er geldt een Europees verbod op bezit, handel, kweek, transport en import van schadelijke exotische planten en dieren onder de Unielijst. Op de planlocatie zijn gedurende het veldbezoek en de bureaustudie (NDFF 2019-2024) geen soorten aangetroffen die vallen onder de Unielijst Exoten. Tevens zijn er geen exoten aangetroffen welke niet zijn opgenomen onder de Unielijst Exoten waarvoor maatregelen of vervolgstappen voor geadviseerd worden.

3.2 Specifieke zorgplicht Soorten

Binnen een straal van 100 m zijn waarnemingen bekend van de volgende Vrl art. 4.2 en bijlage 1-soorten, Rode Lijst-soorten, Hrl bijlage II, IV en V soorten en nationaal beschermde soorten: boerenzwaluw, boomvalk, gele kwikstaart, huismus, huiszwaluw, konijn en kramsvogel. Alle soorten zijn buiten de planlocatie waargenomen (NDFF 2019-2024). Voor de volgende soorten geldt dat deze nog niet in de soortenbescherming (H3.1) beoordeeld zijn: boerenzwaluw, gele kwikstaart, huiszwaluw en kramsvogel. De boomvalk valt onder de roofvogels welke zijn behandeld in de soortenbescherming. Voor alle activiteiten die uitgevoerd worden en mogelijk negatieve gevolgen kunnen hebben, moeten deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt worden.

Het plangebied bestaat uit diverse percelen waaronder gazon, bosschage en dierenweide. Tijdens het veldbezoek is er onderzoek gedaan naar aanwijzingen van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit verricht wordt of in de directe omgeving van de locatie. Op de planlocatie zijn geen sporen aangetroffen van de vogelsoorten, zoals nesten of veren.

De boerenzwaluw wordt gezien als boerenlandvogel en maakt nesten in open schuren, onder bruggen en sluizen. De soort foerageert in de lucht. De gele kwikstaart maakt zijn nest op de grond. De soort leeft in graslanden en akkers. De huiszwaluw leeft met name in open gebieden en bouwt nesten in allerlei typen gebouwen en bruggen. De soort zoekt vooral op waterrijke plekken naar voedsel.

De kramsvogel leeft met name in halfopen cultuurlandschap met graslanden en boomgroepen. De soort broedt in kolonies (Vogelbescherming, 2024). Op de planlocatie is op een dierenschuurtje na geen bebouwing waarin de boeren- en huiszwaluw nesten kunnen bouwen. Op het schuurtje zijn geen nesten(resten) gevonden die duiden op aanwezigheid van de boeren- of huiszwaluw. Gezien de habitatvoorkeuren van bovenstaande vogelsoorten en de afwezigheid van sporen, is het uitgesloten dat de planlocatie leefgebied vormt voor de vogelsoorten. Uitgesloten is dat de beoogde ruimtelijke ingreep leidt tot negatieve effecten op de staat van instandhouding van de boerenzwaluw, gele kwikstaart, huiszwaluw en kramsvogel.

Er is wat betreft de bovenstaande soorten geen sprake van nadelige effecten op soorten van de Habitatrichtlijn en Rode Lijst ten gevolge van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling. Gezien het bovenstaande zijn er geen preventieve maatregelen benodigd.

3.3 Gebiedsbescherming

Natura 2000

De planlocatie maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Op een afstand van circa 50 m ligt het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (figuur 3.2). Het stikstofgevoelige deel (habitattype droge houtooibossen) van het Natura 2000-gebied is gelegen op circa 1,4 km afstand van de planlocatie.

Figuur 3.2 De planlocatie ligt op een afstand van circa 50 m tot het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (bron: nationaal Georegister PDOK).

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van woningen. Ondanks dat deze buiten een Natura 2000-gebied uitgevoerd wordt, kunnen er nog steeds effecten optreden. Voor een aantal effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) geldt dat de afstand tot de omliggende Natura 2000-gebieden per definitie te groot is om te resulteren in negatieve effecten. Een toename in stikstofdepositie kan een negatief effect sorteren op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden. Ten opzichte van de huidige situatie leidt de beoogde ruimtelijke ingreep in de gebruiksfase tot een toename in het aantal verkeersbewegingen. De nieuwbouw zal zonder gasaansluiting in de gebruiksfase geen stikstofuitstoot hebben.

Gedurende de aanlegfase kan er een beperkte en tijdelijke stikstofemissie verwacht worden ten gevolge van het gebruik van mobiele werktuigen en bijbehorende verkeersbewegingen. Per 2 november 2022 geldt dat de algemene bouwvrijstelling onbruikbaar is en dat activiteiten van de bouwsector onderdeel moeten zijn van de beoordeling.

Gezien de geringe afstand (50 m) tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' en de geringe afstand tot het stikstofgevoelige deel (1,4 km) en de omvang van de ruimtelijke ingreep, wordt geadviseerd om een stikstofonderzoek met de AERIUS Calculator uit te voeren.

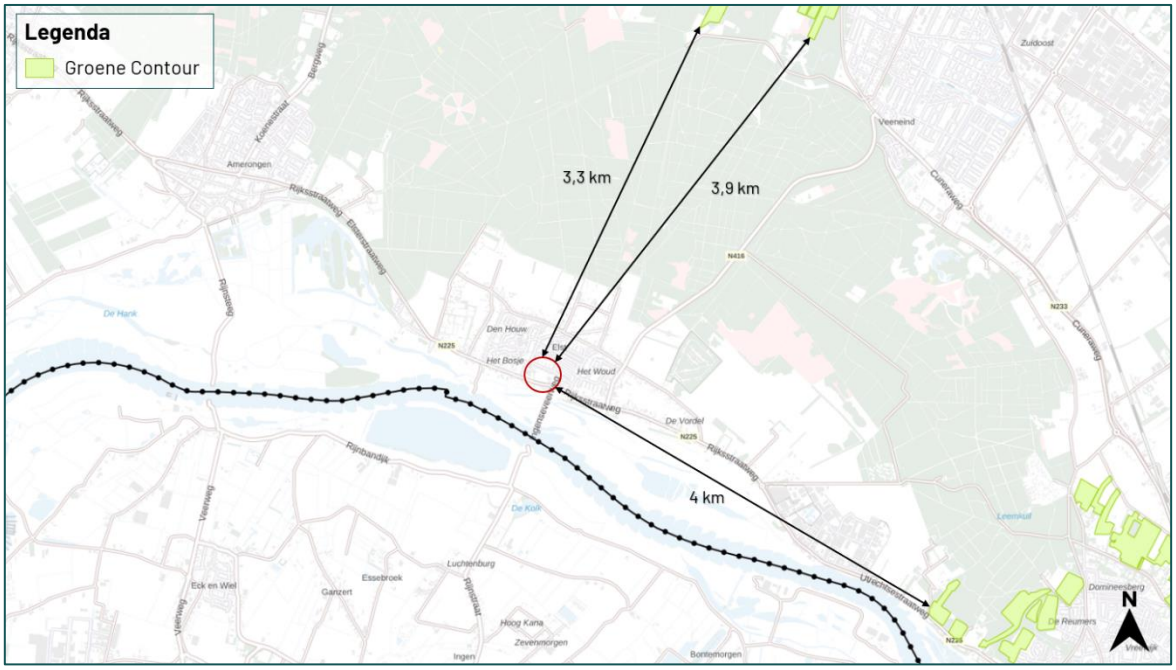
Ten aanzien van de specifieke zorgplicht Natura 2000-gebieden hoeven er geen maatregelen getroffen te worden.

Provinciaal aangewezen gebieden

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied betreffende het Natuurnetwerk Nederland, Groene contour of weidevogelkerngebied. Op een afstand van circa 50 m ligt het Natuurnetwerk Nederland (figuur 3.3). Op een afstand van circa 3,3 km ligt de Groene contour (figuur 3.4). Weidevogelkerngebied is gelegen op een afstand van circa 23 km van de planlocatie (geen kaartmateriaal vervaardigd). Ten aanzien van provinciaal aangewezen gebieden geldt dat externe werking geen toetsingskader is.

Figuur 3.3 De planlocatie ligt op een afstand van circa 50 m tot het Natuurnetwerk Nederland (bron: ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl).

Figuur 3.4 De planlocatie ligt op een afstand van circa 3,3 km tot de Groene Contour (bron: ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl).

3.4 Houtopstanden

Houtopstanden

In de beoogde ingreep zijn geen kapwerkzaamheden voorzien aan (i) zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m2 of meer of (ii) een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Daarbij hebben de kapwerkzaamheden geen nadelige gevolgen voor de oogmerken voor regels voor deze activiteit. Een meld- en herplantplicht bij bevoegd gezag of verplichting om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken is niet noodzakelijk.

Ten aanzien van de specifieke zorgplicht houtopstanden hoeven er geen maatregelen getroffen te worden.

Algemene Plaatselijke Verordening

Naast het landelijk en provinciaal beleid waar deze beoordeling op wordt getoetst hebben gemeenten echter vaak een eigen beleid omtrent het kappen dan wel vellen van bomen en struiken. Dit is vaak opgenomen in een Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Gemeentelijke Verordeningen mogen niet strijdig zijn met landelijk/provinciaal beleid. Het is derhalve aanbevelingswaardig om in de voorbereidende fase de bepalingen in de APV af te stemmen met de gemeente om conflicterende situaties in een later stadium te voorkomen.

4 Conclusie en vervolg

4.1 Conclusie

De beoogde realisatie van woningbouw aan de Rijksstraatweg ong. te Elst is uitvoerbaar in het kader van de Omgevingswet onderdeel natuur.

4.2 Uitvoerbaarheid

De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot overtreding van verbodsbepalingen omtrent soortenbescherming en houtopstanden. Om negatieve effecten omtrent gebiedsbescherming uit te sluiten, dient vooraf een stikstofonderzoek door middel van de AERIUS Calculator uitgevoerd te worden. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de (mogelijke) aanwezigheid van zoogdieren en algemene broedvogels. Voor deze soorten dienen maatregelen te worden getroffen om effecten te voorkomen.

4.3 Vervolgstappen en maatregelen

Vervolgstappen

Voor de beoogde ruimtelijke ingreep dient rekenkundig inzichtelijk te worden gemaakt of er sprake is van een verhoging van stikstofdepositie binnen stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van Natura 2000-gebieden. Dit kan door een stikstofonderzoek uit te voeren middels de AERIUS Calculator.

Algemene zorgplicht

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (algemene zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Eventueel aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) voorafgaand aan de werkzaamheden gefaseerd verwijderen. Dit om grondgebonden dieren de kans te bieden zelfstandig de planlocatie te verlaten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie bij voorkeur niet verlichten en in de periode april-oktober de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes). Mocht verlichting noodzakelijk zijn hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel).
- De kap- en sloopwerkzaamheden opstarten of uitvoeren buiten het broedseizoen van vogels (indicatief medio maart t/m medio juli). Als dit niet mogelijk is dienen de potentiële nestlocaties van algemene broedvogels ruim voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt of ontoegankelijk gemaakt te worden. E.e.a. op aanwijzing van deskundige. Als werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd die mogelijk resulteren in het wegnemen of verstoren van broedgevallen dient voor aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn.

Specifieke zorgplicht

- Voor rugstreeppad dient het terrein gedurende de ontwikkeling ongeschikt gehouden te worden (bijv. aanbrengen puinbed, voorkomen ontstaan puinhopen, egaliseren terrein e.d.) en/of ontoegankelijk gemaakt te worden voor de soort gedurende de bouwwerkzaamheden. Het ontoegankelijk maken dient bij voorkeur voor de migratie- en voortplantingsperiode plaats te vinden. Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van schermen van stevig plastic of worteldoek van 50 centimeter hoog en minimaal 10 centimeter ingegraven in de grond. De voorzieningen die getroffen zijn om het gebied ontoegankelijk te maken moeten zodanig geplaatst en beheerd worden dat ze hun functie ten allen tijden kunnen vervullen. Zie voor meer instructies bijlage 3.

Bronvermelding

Bouwens, S., 2017. Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging in opdracht van de provincie Noord-Brabant.

Jansen, A.E., 2011. Vleermuizen zoeken in Langbroek, de resultaten van een driejarig onderzoek naar vleermuisvoorkomen met aanbevelingen. Zoogdiervereniging in opdracht van de provincie Utrecht.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017-2023)

Kennisdocument Bever (*Castor fiber)*
Kennisdocument Das (*Meles meles)*
Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
Kennisdocument Gierzwaluw (*Apus apus*) (2023)
Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*) (2023)
Kennisdocument Kleine marterachtigen (Bunzing – Hermelijn - Wezel)
Kennisdocument Levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara)*
Kennisdocument Rugstreeppad (*Epidalea calamita)*
Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)
Kennisdocument Zandhagedis (*Lacerta agilis)*

Geraadpleegde websites

atlas.bij12.nl
bij12.nl
nationaalgeoregister.nl
ndff.nl
ravon.nl
ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl
verspreidingsatlas.nl
vleermuisprotocol.nl
vlinderstichting.nl
wilde-planten.nl
zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Fotografische impressie
Bijlage 2 Juridisch kader
Bijlage 3 Ecologie rugstreeppad

Bijlage 1 Fotografische impressie

Figuur 1 *De planlocatie is gelegen aan de Rijksstraatweg ong. te Elst en bestaat uit diverse percelen. De percelen betreffen gazon, bosschage en een dierenweide. De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de bouw van woningen.*

Figuur 2 *Het perceel aan de zuidkant van de planlocatie betreft een gazon met enkele bomen en een toegangsweg.*

Figuur 3 *Het gazon aan de zuidkant van de planlocatie wordt van de andere percelen gescheiden door een struweel.*

Figuur 4 *Ten noorden van het eerste gazon is een tweede perceel met gazon gelegen. Op dit perceel is een moestuin aanwezig.*

Figuur 5 De moestuin op het gazon.

Figuur 6 Ten westen van het gazon met de moestuin is een bosschage gelegen.

Figuur 7 In de bosschage zijn diverse steen- en takkenstapels aanwezig.

Figuur 8 Aan de westkant van de bosschage is een dierenweide met schuur aanwezig. Grenzend aan de dierenweide loopt een kippenren. In de dierenweide worden geiten gehouden.

Figuur 9 Het schuurtje waar geiten in worden gehouden is opgebouwd uit houten wanden met een damwandplaten dak. Het schuurtje wordt in de beoogde ruimtelijke ontwikkeling gesloopt.

Figuur 10 Ten westen van de dierenweide is een groenstrook gesitueerd. Deze groenstrook is gelegen naast een supermarkt.

Bijlage 2 Juridische kaders

Zorgplicht

De zorgplicht is in de omgevingswet opgedeeld in de algemene zorgplicht (afd. 1.3 Ow) en de specifieke zorgplicht waarbij de specifieke zorgplicht verder opgedeeld kan worden in de Specifieke zorgplicht Natura 2000 (art. 11.6 Bal), Specifieke zorgplicht houtopstanden (art. 11.116 Bal) en Specifieke zorgplicht soorten (art 11.27 Bal). De Specifieke zorgplicht Natura 2000 en Specifieke zorgplicht houtopstanden worden bij de betreffende hoofdstukken beschreven.

Algemene zorgplicht

Voor alle soorten in Nederland geldt dat er sprake is van een algemene zorgplicht (Ow afdeling 1.3). Hierin wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moeten worden. Het uitgangspunt van de algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

Specifieke zorgplicht soorten

De Specifieke zorgplicht soorten heeft betrekking op het beschermen van specifieke planten- en diersoorten en is gericht op het behoud van biodiversiteit.

Degene die een activiteit verricht is verplicht:

1. Alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen.
2. Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.
3. Als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Hiervoor moet er voorafgaand aan de te verrichten activiteit, worden nagegaan of er op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van de locatie aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van:

- *"van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in de bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4 tweede lid van die richtlijn.*
- *van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlage II, IV en V bij de habitatrichtlijn;*
- *dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vierde lid, onder a, onder 4°, van de wet; en*
- *voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;"*

De aanwezigheid van de bovenstaande soorten wordt met behulp rapporten, naslagwerken en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) bepaald. In de NDFF wordt een zoekgebied met straal van circa 100 m aangehouden rondom de planlocatie. Afhankelijk van het karakter en ligging van de planlocatie kan een afwijkende afstand aangehouden worden.

Bij de aanwezigheid van een of meerdere soorten worden de mogelijk negatieve gevolgen van de beoogde realisatie beoordeeld. Hierbij wordt beoordeeld op de soorten en hun nest, voortplantingsplaats, rustplaats, eieren en standplaats. Mocht er aanwijzing zijn op nadelige gevolgen voor de soorten dan zijn er passende preventieve maatregelen benodigd om de nadelige gevolgen te voorkomen en dienen deze gemonitord te worden. Mochten er toch nadelige gevolgen optreden, dient de activiteit gestaakt te worden of passende herstelmaatregelen getroffen worden als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is.

Flora- en fauna activiteit

De soortenbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten (Bal art. 11.37), Habitatrichtlijnsoorten (Bal art. 11.46) en Andere soorten (Bal art. 11.54). Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna activiteit te verrichten (Ow art. 5.1 lid 2). Hierin worden rust- en voortplantingsverblijfplaatsen en het functioneel leefgebied beschermd. Opzettelijk verstoren als bedoeld onder de Habitatrichtlijn wordt gedefinieerd als: "*elke opzettelijke verstoring die van invloed kan zijn op de overlevingskansen, het voortplantingssucces of het voortplantingsvermogen van een beschermde soort, of die leidt tot een verkleining van het leefgebied of tot verplaatsing of verdringing van de soort*".

Bij overtreding van een verbodsbepaling geldt de plicht tot een vergunning flora- en fauna activiteit conform de bepalingen in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (art. 8.74 lid j, lid k en lid l).

Vogelrichtlijn (Bal art. 11.37)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
   a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn;
   b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
   c. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of
   d. het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.
2. Het verbod geldt niet, als:
   a. het verrichten van die activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de artikelen 9, eerste en tweede lid, en 13 van de vogelrichtlijn; of
   b. de activiteit uitvoering geeft aan:
      1) een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
      2) een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
      3) Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.

Habitatrichtlijn (Bal art. 11.46)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
   a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
   b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
   c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
   d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
   e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.
2. Het verbod geldt niet als:
   a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
   b. de activiteit uitvoering geeft aan:
      1) een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
      2) een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

3) Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

Andere soorten (Bal art. 11.54)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
   a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
   b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
   c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.
2. Het verbod geldt niet als:
   a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
   b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
   c. de activiteit deel uitmaakt van:
      1) een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
      2) een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

Natuurlijk verspreidingsgebied

Individuen, populaties en groeiplaatsen die zich buiten het natuurlijk verspreidingsgebied bevinden, vallen buiten het beschermingsregime van soortenbescherming. Het natuurlijk verspreidingsgebied wordt gedefinieerd als het gebied welke een soort op eigen kracht heeft bezet of waarin deze is geherintroduceerd binnen het verspreidingsgebied waar de soort van nature voorkwam. Het beschermingsregime geldt dus niet voor ingezaaide planten of dieren welke zijn losgelaten, ontsnapt of vanuit elders zijn meegelift. Om te bepalen of een plant of dier voorkomt binnen zijn natuurlijke verspreidingsgebied wordt gebruik gemaakt van de Verspreidingsatlas en naslagwerken. Wel geldt onverminderd de Algemene zorgplicht.

Vogelrichtlijn

Onder de Vogelrichtlijn zijn alle in gebruik zijnde nesten en broedgevallen van vogels beschermd. Het is van alle vogelsoorten verboden om nesten te beschadigen of te vernielen. Daarnaast gelden onder provinciale aanwijzingen categorieën waarin de nesten en rustplaatsen van specifieke vogelsoorten jaarrond bescherming genieten, dus ook in de periode dat deze niet in gebruik zijn. Rustplaatsen zijn conform de Richtsnoeren van de Europese Commissie gedefinieerd als zijnde essentiële zones voor het bestaan van een dier of groep van dieren wanneer ze niet-actief zijn.

Tabel 4.1 Vogelsoorten onder categorie 1 t/m 4: nesten en rustplaatsen jaarrond beschermd. Vogelsoorten onder categorie 5: nesten en rustplaatsen jaarrond beschermd, indien er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen.

Vogelsoorten onder categorie 1 t/m 4			
Boomvalk	Havik	Ooievaar	Sperwer
Buizerd	Huismus	Ransuil	Steenuil
Gierzwaluw	Kerkuil	Roek	Wespendief
Grote gele kwikstaart	Oehoe	Slechtvalk	Zwarte wouw
Vogelsoorten onder categorie 5			
Blauwe reiger	Ekster	Kleine bonte specht	Tapuit
Boerenzwaluw	Gekraagde roodstaart	Kleine vliegenvanger	Torenvalk
Bonte vliegenvanger	Glanskop	Koolmees	Zeearend
Boomklever	Grauwe vliegenvanger	Kortsnavelboomkruiper	Zwarte kraai
Boomkruiper	Groene Specht	Oeverzwaluw	Zwarte mees
Bosuil	Grote bonte specht	Pimpelmees	Zwarte roodstaart
Brilduiker	Hop	Raaf	Zwarte specht
Draaihals	Huiszwaluw	Ruigpootuil	
Eider	IJsvogel	Spreeuw	

Provinciale vrijstelling

Van de verboden als bedoeld in *Andere soorten* Bal art. 11.54 kan door bevoegd gezag vrijstelling verleend worden voor het opzettelijk doden of vangen van individuen en voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of vaste rustplaatsen voor bepaalde soorten (Bkl 8.74l).

Voor alle soorten in Nederland geldt dat er sprake is van een algemene zorgplicht (Ow afdeling 1.3). Hierin wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moeten worden. Het uitgangspunt van de algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

In de Omgevingsverordening van de Provincie Utrecht is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

Tabel 4.2 Vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Utrecht. Naar verwachting worden op korte termijn de kleine marterachtigen niet meer vrijgesteld.

Vrijgestelde soorten		
Aardmuis	Gewone bosspitsmuis	Ondergrondse woelmuis
Bastaardkikker	Gewone pad	Ree
Bosmuis	Haas	Rosse woelmuis
Bruine kikker	Hermelijn	Tweekleurige bosspitsmuis
Bunzing	Huisspitsmuis	Veldmuis
Dwergmuis	Kleine watersalamander	Vos
Dwergspitsmuis	Konijn	Wezel
Egel	Meerkikker	Woelrat

Gebiedsbescherming

In Nederland zijn natuurgebieden aangewezen met een beschermde status. Deze natuurgebieden betreffen hoofdzakelijk Natura 2000-gebieden en provinciaal beschermde gebieden.

Natura 2000-gebieden

Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij alle mogelijke effecten een Voortoets vereist. Met de Voortoets wordt bepaald of de plannen mogelijk negatieve effecten hebben op de doelstellingen van Natura 2000-gebieden.

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en licht- of geluidsuitstraling van invloed zijn. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden dient een vergunning voorhanden te zijn. Bij de afwezigheid van significant negatieve effecten maar mogelijke kans op verslechtering moeten voor de Specifieke zorgplicht Natura 2000-gebieden (art. 11.6 Bal) stappen voor de algemene bescherming ondernomen worden. De beoordeling van de Specifieke zorgplicht Natura 2000-gebieden zal derhalve in de voortoets beschreven worden.

Provinciaal beleid

Onderstaande teksten zijn gebaseerd op de meest recente versie van de Omgevingsverordening.

Natuurnetwerk Nederland

Binnen het Natuurnetwerk Nederland geldt het 'nee, tenzij'-principe. Het uitgangspunt is dat een bestemmingsplan geen nieuwe activiteiten mogelijk maakt die de wezenlijke kenmerken en waarden, kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) aantasten. Uitzonderingen hierop betreffen ruimtelijke ontwikkelingen met een groot openbaar belang, situaties waarbij er sprake is van het ontstaan van een meerwaarde en situaties waarbij er sprake is van een beperkte uitbreiding van bestaande ruimtelijke ontwikkelingen. Bij aantasting van het Natuurnetwerk Nederland geldt een compensatieplicht.

Groene Contour

Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen de Groene Contour bevat geen bestemmingen en regels die verstedelijking toestaan die tot gevolg hebben dat de mogelijkheid om nieuwe natuur te realiseren op gronden gelegen binnen de Groene Contour worden beperkt en deze gronden daarmee niet meer of in mindere mate kunnen bijdragen aan uitbreiding en versterking van het Natuurnetwerk Nederland. Op dit verbod wordt een uitzondering gemaakt wanneer er sprake is van groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken, het verlies aan mogelijkheden zoveel mogelijk wordt beperkt en het overblijvende verlies aan mogelijkheden wordt gecompenseerd door de aanleg van nieuwe natuur. Het verbod geldt niet voor de uitbreiding van agrarische bouwblokken. De Groene Contour vormt geen belemmering voor de uitbreiding van agrarische bouwblokken, ook al belemmeren deze de mogelijkheden om binnen de Groene Contour nieuwe natuur te ontwikkelen.

Weidevogelkerngebieden (enkel laten staan bij ontwikkeling van windturbinepark of zonneveld)

Windturbines en zonnevelden kunnen negatieve gevolgen hebben voor de weidevogelkerngebieden. Vanwege het belang van de energietransitie worden windturbines en zonnevelden echter niet uitgesloten binnen de weidevogelkerngebieden. Voorwaarde is wel dat er tegelijkertijd sprake is van aantoonbaar per saldo minimaal behoud van de kwaliteit van het leefgebied. De volgende factoren zijn belangrijk voor de geschiktheid van een gebied als leefgebied van weidevogels: voldoende omvang van het gebied (met daarbinnen zo mogelijk een reservaat als harde kern), openheid, rust, relatief hoge waterpeilen, agrarisch natuurbeheer gericht op weidevogels, een goede inrichting (zoals plas-dras, natuurvriendelijke oevers en microreliëf) en voorkomen van predatie. De regel heeft betrekking op weidevogelkerngebieden buiten het NNN. Voor de weidevogelkerngebieden binnen het NNN gelden de NNN-regels.

Houtopstanden

Houtopstanden betreffen zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m^2 of meer, of een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaand melding te doen bij gedeputeerde staten. Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dient deze binnen drie jaar herplant te worden. Bij het vellen van houtopstanden en het herbeplanten van grond geld de Specifieke zorgplicht houtopstanden (art. 11.116 Bal) als de activiteit nadelige gevolgen heeft voor de oogmerken voor regels voor deze activiteiten (art. 11.112 Bal). Waarbij de oogmerken doelstellingen zijn voor regels over het vellen en herbeplanten. Het vellen van houtopstanden is niet meldingsplichtig als het één van de volgende typen houtopstanden betreft (Bal art. 11.111 lid 2):

a. houtopstanden binnen de in het omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour houtkap, bedoeld in artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving; Besluit activiteiten leefomgeving – geconsolideerde Staatsbladversie
b. houtopstanden op erven of in tuinen;
c. bomen en struiken die specifiek voor het oogsten van fruit, noten of vruchten worden geteeld;
d. houtopstanden die windschermen om boomgaarden vormen;
e. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, als deze niet ouder zijn dan 20 jaar;
f. kweekgoed;
g. uit populieren of wilgen bestaande:
   1) wegbeplantingen;
   2) beplantingen langs waterwegen; en
   3) eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
h. het dunnen van een houtopstand voor de bevordering van de groei van de overblijvende houtopstand;
i. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, als zij:
   1) ten minste eens per 10 jaar worden geoogst;
   2) bestaan uit minstens 10.000 stoven per ha per beplantingseenheid, die bestaat uit aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan 2 m; en
   3) zijn aangelegd na 1 januari 2013; en
j. houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 a, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

Bijlage 3 Rugstreeppad

Herkenning

De rugstreeppad (*Epidalea calamita*) is een middelgrote pad met een lengte van circa 4,5 - 7 cm. De pad heeft vrij korte poten en heeft op de rug een karakteristieke lichtgele lengtestreep. Verder is de rug grijsbruin met groenige vlekken en heeft de buik een lichtgrijze kleur met grijszwarte vlekken. De ogen zijn geelgroen en hebben een horizontale pupil. Mannetjes zijn in de paartijd te onderscheiden van vrouwtjes door een paars/blauwe verkleuring van de keel. Gedurende het voortplantingsseizoen is tijdens de kooractiviteiten een typische en harde roep te horen die over een afstand van 1 - 3 km is waar te nemen (Creemers & Van Delft, 2009). De larven van rugstreeppad zijn maximaal 2,5 cm lang en zwart van kleur. Oudere larven hebben een lichte keelvlek en soms een streep over de rug (figuur 1, Diepenbeek & Creemers, 2006).

Figuur 1 Impressies van de verschillende levensstadia van rugstreeppad. Bron: bovenste foto's RAVON, onderste foto's: Blom Ecologie.

Gedrag

De rugstreeppad is een typische pioniersoort die opportunistisch profiteert van tijdelijke gunstige omstandigheden. Veranderingen in weersomstandigheden als vocht en temperatuur vormen in sterke mate een sein voor migratie, voortplanting en dergelijke. Onderstaande periodes zijn dan ook indicatief. Bij het koloniseren van nieuwe gebieden kunnen jonge rugstreeppadden afstanden tot wel 5 km afleggen (BIJ12 Kennisdocument Rugstreeppad, 2017).

De overwintering vindt plaats van oktober/november tot en met maart. De eerste dieren kunnen vanaf begin maart de overwinteringslocatie verlaten om vervolgens al dan niet direct door te trekken naar de voortplantingslocaties. De voortplanting vindt plaats in de periode april - september met een hoogtepunt rond half april - mei. Het vaststellen van aan- of afwezigheid van rugstreeppadden kan middels drie gerichte (avond)veldbezoeken in de periode 15 april – juli (BIJ12 Kennisdocument Rugstreeppad, 2017).

Habitat en verblijfplaatsen

De geprefereerde habitat van de rugstreeppad bestaat uit een dynamische omgeving met vergraafbaar zand of fijne grond. De verblijfplaatsen van de soort kunnen worden onderverdeeld in voortplantings-, zomer- en overwinteringshabitat. De voortplantingshabitat is aquatisch en na de voortplanting zijn rugstreeppadden hoofdzakelijk op het land te vinden. Het functionele leefgebied bestaat ook uit het gebied tussen deze habitats (migratieroutes).

De eitjes worden afgezet in veelal tijdelijke, ondiepe en wateren zonder vegetatie, waar weinig tot geen sprake is van concurrentie of predatie. Voorbeelden hiervan zijn greppels, rijsporen, regenplassen en geschoonde sloten. De zomer en- en winterlocaties bevinden zich op het land in hoogwatervrije terreinen. Voor de overwintering gebruikt de rugstreeppad bestaande (muizen)holletjes, graaft deze zich in de bodem of kruipt de rugstreeppad onder materialen als: stenen, boomstammen, banden en houtstapels. Voorwaarde voor de winterhabitat is dat deze locatie vorstvrij dient te zijn.

Populatieomvang

Rugstreeppadden verspreiden zich in diverse richtingen waardoor de minimale populatieomvang en bijbehorend oppervlakte voor de gunstige staat van instandhouding locatiespecifiek is. Als vuistregel wordt gehanteerd dat een gezonde populatie uit minimaal 100 - 200 dieren bestaat en dat deze in verbinding staat met andere populaties (BIJ12 Kennisdocument Rugstreeppad, 2017).

Voorkomen kolonisatie

Doordat de rugstreeppad een typische pioniersoort is en een dynamische omgeving met vergraafbare grond prefereert, kan snel spontane kolonisatie van de soort in een braakliggend gebied of bouwterrein ontstaan. Om kolonisatie van rugstreeppad te voorkomen wordt geadviseerd maatregelen te treffen.

Deze maatregelen bestaan uit het ongeschikt dan wel ontoegankelijk houden van het plangebied. Indien er sprake is van het ontstaan van mogelijk geschikt voortplantingswater dient het ontoegankelijk maken van een perceel voor de migratie en voortplantingsperiode (april-september) uitgevoerd worden. Het ongeschikt houden van het plangebied voor rugstreeppadden houdt in dat zo min mogelijk vergraafbaar zand gebruikt of opgeslagen wordt binnen het bouwterrein. Bij het bouwrijp maken van het perceel dient het zand direct geëgaliseerd te worden. De aanleg van een zanddepot moet voorkomen worden. In de voorjaars- en zomerperiode zorgen dat er geen kleine poelen ontstaan waar rugstreeppadden eieren kunnen leggen. Diepe rijsporen van machines kunnen al voldoende diep zijn als voortplantingswater voor rugstreeppadden (figuur 2).

Figuur 2 *Bij hevige regenval kunnen ondiepe plassen gevuld worden met water. Deze tijdelijke poelen zijn uitermate geschikt voor de rugstreeppad, waarin eisnoeren afgezet kunnen worden. Het ontstaan van deze geulen dient te allen tijde voorkomen te worden (bron: Blom Ecologie).*

In de najaar- en winterperiode moet gezorgd worden dat er geen overwintering van rugstreeppadden kan optreden. Voldoende vergraafbaar zand (zanddepot) kan gebruikt worden voor overwintering. Ook stenenstapels, houtstapels of andere vorstvrije structuren (onder een bouwkeet bijvoorbeeld) kunnen gebruikt worden voor overwintering. Dergelijke structuren dienen weggehaald te worden buiten de overwinteringsperiode (september-april) van de soort. Het ontoegankelijk houden van het plangebied voor rugstreeppadden houdt in dat voorzieningen worden geplaatst waardoor rugstreeppadden het plangebied niet kunnen bereiken. Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van schermen van stevig plastic of worteldoek van 50 centimeter hoog en minimaal 10 centimeter ingegraven in de grond (figuur 3). De voorzieningen die getroffen zijn om het gebied ontoegankelijk te maken moeten zodanig geplaatst en beheerd worden dat ze hun functie ten allen tijden kunnen vervullen.

Figuur 3 *Een incorrect geplaatst amfibiescherm (links). Een correct geplaatst amfibiescherm (rechts). Deze dienen minimaal 10 cm ingegraven te zijn (bron foto's: Blom Ecologie).*

BLOM
ECOLOGIE

Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2

4181 CD Waardenburg

0418 820 288

blomecologie.nl